

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO VANJSKIH
I EUROPSKIH POSLOVA

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

**IZVOZ ROBE S DVOJNOM NAMJENOM
U 2016. GODINI**

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Sadržaj

UVOD	1
GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI	2
ZAKONODAVNI OKVIR KONTROLE IZVOZA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM U RH	4
NOVOSTI U ZAKONODAVNOM OKVIRU U 2016. GODINI	5
SURADNJA NA PODRUČJU IZVOZNE KONTROLE	9
MEĐUNARODNA SURADNJA	9
SURADNJA S INDUSTRIJOM	11
PROGRAM UNUTARNJE USKLAĐENOSTI	12
MEĐUNARODNI UGOVORI I REŽIMI	13
KONTROLA IZVOZA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM U RH	17
VRSTE DOZVOLA I POTVRDA	19
GLOBALNA IZVOZNA DOZVOLA	19
OPĆE IZVOZNE DOZVOLE EU	20
NACIONALNA OPĆA IZVOZNA DOZVOLA	21
POVJERENSTVO ZA NADZOR ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	21
PROCEDURE IZDAVANJA DOZVOLE	22
TRACKER SUSTAV	23
POPIS ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	24
REZULTATI KONTROLE IZVOZA U 2016. GODINI	28
PRILOZI	38

UVOD

Sustav kontrole izvoza predstavlja skup zakona, načela i propisa koji upravljaju izvozom strateške robe kao način promicanja nacionalnih sigurnosnih interesa i ciljeva vanjske politike države. Republika Hrvatska uspostavila je sustav nadzora izvoza robe s dvojnomo namjenom početkom 2005. godine, donošenjem Zakona o izvozu robe s dvojnomo namjenom, koji je stavljen van snage 1. srpnja 2013. godine.

Članstvom u Europskoj uniji, u Republici Hrvatskoj započela je primjena Zajedničke trgovinske politike Europske unije, što uključuje i propise o nadzoru robe s dvojnomo namjenom. U Europskoj uniji, nadzor robe s dvojnomo namjenom reguliran je Uredbom Vijeća (EZ) 428/09 od 5. svibnja 2009., s izmjenama, kojom se utvrđuje režim Zajednice za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringa i provoza robe s dvojnomo namjenom (u daljnjem tekstu: Uredba Vijeća (EZ) 428/09). Uredba je obvezujuća i direktno primjenjiva u svim državama članicama Europske unije, dok se nacionalnim propisima utvrđuju nadležna tijela za izdavanje dozvola i provođenje nadzora, te propisuju kazne.

Zakon o nadzoru robe s dvojnomo namjenom omogućuje direktnu primjenu Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009 u Republici Hrvatskoj.

Roba s dvojnomo namjenom je roba, uključujući računalne programe i tehnologiju, koja se može koristiti kako u civilne, tako i u vojne svrhe, te roba koja može biti upotrijebljena u neeksplozivne svrhe, ali i koja na bilo koji način može pomoći u proizvodnji nuklearnog oružja ili drugih nuklearnih eksplozivnih naprava.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Nadzor izvoza robe s dvojnomo namjenom ima važnu ulogu u sprječavanju širenja oružja za masovno uništenje koje danas predstavlja veliku prijetnju regionalnoj i svjetskoj sigurnosti.

U borbi protiv terorizma i širenja oružja za masovno uništenje veliki broj zemalja uspostavio je i unaprijedio zakonske i institucionalne okvire nacionalnih sustava nadzora izvoza robe i tehnologije s dvojnomo namjenom. Uvođenjem sustava nadzora pridonosi se neširenju oružja za masovno uništenje u svijetu, borbi protiv terorizma, te globalnoj i regionalnoj sigurnosti, uz istovremeno omogućavanje obavljanja legitimne trgovine. Republika Hrvatska, primjenom sustava nadzora izvoza robe s dvojnomo namjenom, usklađuje sustav nacionalne sigurnosti i vanjske politike s ekonomskim interesima.

Na taj način izvozna kontrola doprinosi i provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana za suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje, kroz jačanje nacionalnog sustava prevencije. Nacionalnu strategiju i Akcijski plan Vlada Republike Hrvatske usvojila je na sjednici održanoj 10. siječnja 2013. godine.

Nadležno tijelo za izdavanje dozvola za robu s dvojnomo namjenom je Ministarstvo vanjskih i europskih poslova.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Sukladno obvezama iz Zakona o nadzoru robe s dvojnomo namjenom, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, dužno je izraditi, do 30. travnja tekuće godine, godišnje Izvješće o izvozu robe s dvojnomo namjenom za prethodnu godinu i dostaviti ga Vladi Republike Hrvatske.

Godišnje izvješće o izvozu robe s dvojnomo namjenom sadrži informacije o zakonodavnom okviru kontrole izvoza robe s

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

dvojnomo namjenom, o izdanim, realiziranim i odbijenim dozvolama za robu s dvojnomo namjenom, te druge relevantne informacije vezane za sustav kontrole izvoza u RH, te EU.

S obzirom da je primjena Zakona o nadzoru robe s dvojnomo namjenom započela 1. srpnja 2013. godine, danom ulaska Republike Hrvatske u EU, ovo je četvrto izvješće koje Ministarstvo vanjskih i europskih poslova dostavlja Vladi Republike Hrvatske.

ZAKONODAVNI OKVIR KONTROLE IZVOZA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM U RH

Republika Hrvatska uspostavila je sustav nadzora izvoza robe s dvojnog namjenom početkom 2005. godine, donošenjem Zakona o izvozu robe s dvojnog namjenom, temeljen na Uredbi (EZ) br. 1334/2000 od 22. lipnja 2000. kojom se uspostavlja režim zajednice za kontrolu izvoza robe i tehnologije s dvojnog namjenom u Europskoj uniji.

Iako je Republika Hrvatska imala uređen sustav nadzora robe s dvojnog namjenom, od 1. srpnja 2013. godine, kao nova članica EU, u obvezi je primjenjivati Uredbu Vijeća (EZ) 428/2009. Novim Zakonom o nadzoru robe s dvojnog namjenom, koji je stupio na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, omogućena je neposredna primjena i provedba Uredbe Vijeća (EZ) broj 428/2009. Zakonom su utvrđena nadležna tijela za izdavanje dozvole i provođenje nadzora, te kaznene odredbe za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009 i Zajedničke akcije Vijeća od 22. lipnja 2000. godine.

S obzirom da je predmetna Uredba Vijeća EU 428/2009 izmijenjena Uredbom (EU) br. 1232/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenog 2011., kojom je doneseno pet novih općih izvoznih dozvola EU, u svibnju 2013. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nadzoru robe s dvojnog namjenom

kojim se omogućava njezina neposredna primjena. Donošenjem navedenog Zakona nastupili su povoljniji uvjeti za hrvatske izvoznike jer je omogućena uporaba općih dozvola Europske unije, odnosno izvoz određene robe na određene destinacije bez izdavanja pojedinačne izvozne dozvole. Uporabom općih dozvola povećava se konkurentnost industrije uz uspostavljanje jednakih uvjeta na razini Europske unije uz istovremeno osiguravanje visoke razine sigurnosti i poštivanje međunarodnih obveza.

NOVOSTI U ZAKONODAVNOM OKVIRU U 2016. GODINI

U Europskoj uniji 2016. godina je bila posebno značajna u području politike izvozne kontrole. Naime, Europska komisija je 28. rujna 2016. usvojila Prijedlog za modernizaciju sustava nadzora robe s dvojnog namjenom, koji je dalje upućen Vijeću EU na razmatranje. Time je završen proces revizije politike izvozne kontrole koji je započeo još 2011. godine kada je Europska komisija izdala „zelenu knjigu“ te pozvala dionike da iznesu svoja stajališta o režimu Europske unije za kontrolu izvoza.

U travnju 2014. Europska komisija je donijela Komunikaciju u kojoj su utvrđene konkretne opcije politike za reviziju režima Europske unije za kontrolu izvoza i njegovu prilagodbu tehnološkim, gospodarskim i političkim okolnostima koje se brzo mijenjaju. Tijekom 2015. Europska komisija je iz Komunikacije procijenila učinak različitih opcija revizije kako bi utvrdila koje su najprikladnije regulatorne i neregulatorne mjere za njihovu provedbu. Prijedlog je pripremljen uzimajući u obzir zaključke te procjene učinka. Ukoliko navedeni Prijedlog bude usvojen dovest će do značajnih promjena u samoj politici kontrole izvoza. Naime, Prijedlogom se unaprjeđuje postojeći sustav kontrole izvoza, prijenosa, brokeringa i provoza robe s dvojnog kako bi se kroz modernizaciju i jačanje istog odgovorilo na nove sigurnosne izazove u pogledu širenja oružja za masovno uništenje. Uključuje se i potpuno nova dimenzija „ljudske sigurnosti“ pri izvozu tehnologija koje mogu biti korištene u svrhu povrede ljudskih

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

prava. Sadašnji sustav nije uzeo u obzir trgovinu tehnologijom za kibernetički nadzor i rizike koju takva tehnologija predstavlja za međunarodnu sigurnost i ljudska prava. Stoga se prijedlogom uvode nove odredbe za kontrolu izvoza određene tehnologije za kibernetički nadzor kao odgovor na potrebu za zaštitom sigurnosti Europske unije, njezinih vlada, trgovačkih društava i građana, te za zaštitu ljudskih prava na globalnoj razini. Predlažu se i izmjene u cilju pojednostavljenja provedbe kontrola i smanjenja opterećenja za gospodarske subjekte na cijelom jedinstvenom tržištu.

Također, u Bruxellesu je 12. prosinca 2016. održan Forum o kontroli izvoza 2016. (Export Control Forum 2016), koji su zajednički organizirali slovačko predsjedništvo i Europska komisija u cilju rasprave o najvažnijim promjenama koje se nalaze u novom zakonskom prijedlogu o kontroli izvoza robe s dvojnog namjenom. Na Forumu je sudjelovalo 250 predstavnika - stručnjaka za kontrolu izvoza iz europskih institucija i država članica kao i udruge proizvođača i izvoznika, i drugi dionici uključeni u proizvodnju i trgovinu robom s dvojnog namjenom, ali i predstavnici civilnog društva i akademske zajednice. Izvješće s Foruma objavljeno je na web stranicama Europske komisije http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/december/tradoc_155193.pdf

Što se tiče zakonodavnog dijela na razini Europske unije, Europska komisija je dana 12. rujna 2016. godine objavila Delegiranu uredbu Komisije (EU) br. 1969/2016 kojom je ažuriran zajednički Popis robe s dvojnog namjenom Europske unije. Popis je naveden u Prilogu I. Uredbe Vijeća (EZ) br. 428/2009, koji je konsolidirana kompilacija popisa međunarodnih režima o izvoznoj kontroli (Wassenaar aranžmana, Grupe nuklearnih dobavljača, Australske skupine i Režima kontrole raketne tehnologije). Time se osigurava

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

redovito i pravodobno ažuriranje zajedničkog popisa robe s dvojnomo namjenom u skladu s dužnostima i obvezama koje su preuzele države članice u okviru međunarodnih režima za kontrolu izvoza. Delegiranom Uredbom (EU) br., 1969/2016 u Popis robe s dvojnomo namjenom, uključene su izmjene dogovorene unutar međunarodnih režima u 2015. godini. Novi i pročišćeni kontrolni Popis Europske unije stupio je na snagu 16. studenog 2016. godine, omogućivši tako da se države članice pridržavaju svojih međunarodnih obveza u pogledu kontrole izvoza i pomažući izvoznicima Europske unije, tamo gdje su kontrolni parametri oslabljeni. Novi Popis sadrži oko 100 izmjena kontrole, a uzeo je u obzir zadnji znanstveni, tehnološki, industrijski i komercijalni razvoj. Promjene se odnose uglavnom na alatne strojeve, tehnologiju avionike, svemirsku tehnologiju i civilne bespilotne letjelice te na skidanje s kontrole određenih kriptiranih proizvoda za informacijsku sigurnost i to:

- Wassenaar aranžman: većina promjena proizlaze iz Wassenaar aranžmana. To uključuje ažuriranja kontrole laserskih mjernih sustava i nove kontrole elektroničke opreme za vrlo brzu pretvorbu analognog-u-digitalni signal. Neke kontrole su uklonjene s popisa, poput onih na brtve u zrakoplovnoj/raketnoj opremi, neke hidrauličke tekućine te podvodne kamere;

- Režim kontrole raketne tehnologije (MTCR): nekoliko CAS brojeva je dodano na popis kemikalija koje podliježu kontroli. Ostale promjene uključuju dodatak nove kontrole za softver za upravljanje i održavanje sklopova za navođenje te kontrole gela potisnih raketa motora;

- Grupa nuklearnih dobavljača (NSG): dodana je nova kontrola za laserske mjerne sustave;

- Australaska skupina: na kontrolni popis su dodani novi kemijski spoj i dva virusa. Osim toga, nekoliko virusa su preimenovani te je napravljen pregled kontrole biološke opreme.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Važna promjena dogodila se i u poslovanju s Iranom. Vijeće EU i Vijeće sigurnosti UN-a ukinuli su 16. i 17. siječnja 2016. ekonomske i financijske sankcije. Sankcije prema Iranu uvedene su 2010. godine zbog razvoja nuklearnog programa. Ukidanjem sankcija nastupio je Dan primjene (*Implementation day*) Zajedničkog sveobuhvatnog akcijskog plana (ZSAP), potpisanog u Beču (14. srpnja 2015.) između Irana s jedne strane i Francuske, Njemačke, UK, SAD, Rusije i Kine (E3+3) s druge strane. Vijeće sigurnosti UN-a potvrdilo je (20. srpnja 2015.) ZSAP usvajanjem Rezolucije 2231 (2015).

Odluka o ukidanju sankcija nastupila je 16. siječnja 2016. nakon što je Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAEA) potvrdila kako je Iran ispunio sve potrebne pripremne radnje utvrđene Zajedničkim sveobuhvatnim akcijskim planom.

Nastupanjem Dana primjene ukinuta je većina sankcija povezanih s nuklearnim pitanjima. Ukinute su mjere koje se odnose na sektore:

- financija, bankarstva i osiguranja,
- nafte, plina i petrokemijskih proizvoda,
- brodogradnje, brodarskog i zračnog prijevoza,
- zlato, plemenite metale, novčanice i kovanice.

Pojedine aktivnosti više nisu zabranjene, ali za njih vrijedi režim autorizacije - izdavanja prethodnih dozvola za određenu robu s dvojnomo namjenom, metale i *software*.

SURADNJA NA PODRUČJU IZVOZNE KONTROLE

MEĐUNARODNA SURADNJA

Republika Hrvatska je već dugi niz godina aktivni sudionik u međunarodnoj zajednici neproliferacije oružja za masovno uništenje, te je i sama sudjelovala kao organizator značajnih događaja vezanih za to važno pitanje.

Tijekom 2016. godine Republika Hrvatska je nastavila sudjelovati u međunarodnim projektima u području nadzora robe s dvojnog namjenom. Najveći dio angažmana odnosio se na sudjelovanje u projektima Europske unije na kojima su hrvatski službenici kao stručnjaci u području nadzora robe s dvojnog namjenom uključeni kroz programe pomoći Europske unije trećim zemljama u jačanju zakonodavstva i administrativnih kapaciteta – EU P2P Export Control Outreach Programme.

Aktivnosti projekta su usmjerene na odabrane treće zemlje, koje su u procesu uspostavljanja ili poboljšavanja sustava nadzora robe s dvojnog namjenom. U tom smislu značajan je doprinos Republike Hrvatske za zemlje susjedstva, koje temeljem hrvatskog iskustva unaprjeđuju vlastiti sustav nadzora robe s dvojnog namjenom a što će im svakako pomoći na putu euroatlantskih integracija kao i na putu prema članstvu u međunarodnim režimima koji se odnose na neproliferaciju strateške robe. Kao potvrda navedenom u Zagrebu je u okviru navedenog Programa u lipnju 2016 godine organiziran seminar za zemlje susjedstva u okviru kojeg su hrvatski stručnjaci, zajedno sa stručnjacima iz drugih država članica, prenijeli svoja iskustva, izazove i znanja o sustavu nadzora robe s dvojnog namjenom a koja mogu poslužiti kao model pri unaprjeđenju sustava kontrole izvoza u svakoj od zemalja susjedstva. Nezaobilazna je i dugogodišnja suradnja s Vladom Sjedinjenih Američkih Država putem donacija u okviru Programa za

kontrolu izvoza i sigurnosti granica Ministarstva vanjskih poslova SAD-a (EXBS – Export Control and Related Border Security) koji aktivno pridonosi razvoju Tracker sustava za izdavanje dozvola i Programa unutarnje usklađenosti (ICP – Internal Compliance Program) kao web alata, kao i organizaciji raznih seminara i radionica.

Tijekom 2016., Ministarstvo vanjskih i europskih poslova je, u suradnji s Veleposlanstvom SAD-a i Export Control and Related Border Security Programom iz SAD-a, u srpnju 2016. godine organizirao seminar na temu Programa unutarnje usklađenosti, besplatnog internetskog alata, koji pomaže gospodarskim subjektima da budu u skladu s propisima o izvoznoj kontroli. Seminar je bio namijenjen predstavnicima državnih tijela nadležnim za kontrolu izvoza iz Poljske, Mađarske, Bugarske, Srbije, Rumunjske i Hrvatske. Cilj seminara je bio predstavljanje nove verzije navedenog Programa te razmjena iskustava o praktičnoj primjeni istog kako bi se prije konačnog odobravanja završne verzije uklonili eventualni nedostaci te prilagodilo potrebama zemalja.

Republika Hrvatska će i dalje nastaviti aktivno sudjelovati na međunarodnom planu u kontekstu neproliferacije robe s dvojnog namjenom kako bi kroz zajedničke napore, u okviru međunarodne suradnje, pridonosila naporima međunarodne zajednice te išla ukorak s današnjim razvojem i novim sigurnosnim rizicima, a što je uvjetovano brzim tehnološkim i znanstvenim dostignućima, kao i promjenama u trgovini i ekonomskim procesima.

SURADNJA S INDUSTRIJOM

Važna zadaća u području izvozne kontrole, ali i provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana za suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje, je podizanje svijesti industrije, odnosno gospodarskog sektora o važnosti poslovanja sukladno zakonskoj regulativi naglašavajući činjenicu kako je to u interesu države ali i u interesu same tvrtke. Bez obzira koliko kvalitetne propise u području izvozne kontrole država imala dosadašnja praksa je pokazala kako bez bliske i dobre suradnje s industrijom nije moguće provoditi učinkovitu izvoznu kontrolu.

U tom smislu, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova održava redovite kontakte s industrijom, koji uključuju različite vrste pomoći tvrtkama koje izvoze svoje proizvode. Najznačajniji oblik suradnje provodi se kroz održavanje specijaliziranih seminara i radionica, te kroz kontinuiranu edukaciju i informiranje o svim

zakonskim novinama. Valja napomenuti kako je otvorena posebna e-mail adresa kontrola.izvoza@mvep.hr za redovite kontakte s industrijom, kako bi tvrtke što brže dobile traženu informaciju. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova pomaže tvrtkama u tumačenju propisa, posebno sankcija kod ugovaranja novih poslova, kako bi se spriječilo kršenje međunarodnih sankcija te poslovalo u skladu sa propisima o kontroli izvoza robe s dvojnog namjenom.

U organizaciji udruge Hrvatski izvoznici održano je predavanje na temu „Novosti u nadzoru robe s dvojnomo namjenom i u poslovanju s Iranom“. Tvrtkama je predstavljen proces donošenja nove Uredbe Europske unije za robu s dvojnomo namjenom, te su pozvani da se uključe u proces rasprave o Prijedlogu uredbe. Predstavljene su i nove, ublažene međunarodne mjere ograničavanja prema Iranu, koje su od siječnja 2016. Ukinute za određeni broj sektora, čime se otvorila mogućnost izvoza hrvatskih tvrtki u tu zemlju. Tvrtke su upoznate i s Programom unutarnje usklađenosti i prednostima koje donosi njegova implementacija.

PROGRAM UNUTARNJE USKLAĐENOSTI

Kontrola izvoza odraz je nacionalne sigurnosti jedne države, njezine vanjske politike i gospodarskih interesa, a provodi se radi borbe protiv međunarodnog terorizma i širenja oružja za masovno uništenje. Sustav kontrole izvoza temelji se na međunarodnim standardima, a jedan od tih standarda je i **Program unutarnje usklađenosti - PUU**.

Program unutarnje usklađenosti donacija je u okviru EXBS Programa (Export Control and Related Border Security – Program za kontrolu izvoza i sigurnosti granica) Ministarstva vanjskih poslova SAD-a. Program unutarnje usklađenosti je Internetski alat, koji služi kao pomoć u poslovanju te treniranju hrvatskih tvrtki za usklađivanje s hrvatskim i međunarodnim zahtjevima nadzora izvoza strateške robe.

Program je predstavljen tvrtkama početkom 2010. godine, te je u srpnju 2011. godine proširen dijelom koji se odnosi na otpremnike. Hrvatska inačica PUU-a postavljena je na web stranice Ministarstva vanjskih i europskih poslova - <http://icp.mvep.hr>. Sadrži jednostavne korake i elemente koji će vam objasniti što je PUU, zašto i kako se koristi.

PUU je naročito je koristan za male tvrtke koje ne moraju ulagati vlastita sredstva za izradu vlastitog Programa.

U većini zemalja primjena PUU-a još uvijek je na dobrovoljnoj bazi i nije obvezna za izdavanje individualnih dozvola. Međutim, primjena programa obvezna je samo za određene povlaštene dozvole, kao što je globalna dozvola te stoga velike kompanije, koje se bave proizvodnjom ili trgovinom strateške robe, imaju uspostavljen takav Program.

MEĐUNARODNI UGOVORI I REŽIMI

Sustav izvozne kontrole bazira se na obvezama i smjernicama proisteklim iz međunarodnih ugovora i režima izvozne kontrole kao i odgovarajućim konvencijama i sporazumima. Osnovna zadaća međunarodnih pravnih instrumenata i režima u segmentu kontrole izvoza jeste nadzor osjetljive robe i tehnologije čime zauzimaju posebno važnu ulogu u borbi protiv terorizma i sprječavanju širenja oružja za masovno uništenje.

Republika Hrvatska poštuje sve obveze proistekle iz međunarodnih ugovora i režima izvozne kontrole kao i odgovarajućih konvencija i sporazuma koji se odnose na neširenje oružja za masovno uništenje i konvencionalnog oružja. Spomenut ćemo samo najvažnije:

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

- Ugovor o neširenju nuklearnog oružja (NPT),
- Konvencija o zabrani razvijanja, proizvodnje, gomilanja i korištenja kemijskog naoružanja i njegovu uništenju (CWC),
- Konvencija o zabrani razvijanja, proizvodnje i skladištenja bakteriološkog (biološkog) i toksičkog oružja i o njihovu uništenju (BTWC).

Donošenjem Zakona o izvozu robe s dvojnomo namjenom, ispunjen je jedan od važnijih uvjeta za članstvo u međunarodnim režimima o kontroli izvoza. Republika Hrvatska sudionica je sljedećih međunarodnih aranžmana i režima:

- **Wassenaar aranžman (Wassenaar Arrangement - WA)** – cilj ovog aranžmana je poticanje transparentnosti i veće odgovornosti u prijenosu robe i tehnologije za konvencionalno oružje i robu s dvojnomo namjenom, te održavanje dogovorenog kontrolnog popisa vojne robe i robe s dvojnomo namjenom. Republika Hrvatska sudionica je WA od lipnja 2005. godine.

Wassenaar aranžman (WA) održao je 22. Plenarnu sjednicu u prosincu 2016. u svojem sjedištu u Beču. Ova sjednica označila je završetak pete sveobuhvatne procjene rada režima. Wassenaar Aranžman je započeo s radom 1996. godine te je ove godine obilježena i dvadeseta godišnjica postojanja.

- **Grupa nuklearnih dobavljača (Nuclear Suppliers Group - NSG)** – cilj joj je stvoriti multilateralnu kontrolu nad izvozom vojne robe i robe s dvojnomo namjenom koje se mogu koristiti u izradi nuklearnog oružja, te održavanje kontrolnog popisa. Republika Hrvatska sudionica je NSG-a od lipnja 2005. godine.

Grupa nuklearnih dobavljača održala je 26. Plenarnu sjednicu u lipnju 2016. u Seulu, Republika Koreja. Članice su izrazile zabrinutost zbog nastavka globalnih proliferacijskih aktivnosti, ali i odlučan nastavak suradnje u cilju sprječavanja takvih aktivnosti. Nuklearni test koji je izvela Sjeverna Koreja u siječnju 2016. samo je dodatno učvrstio predanost članica u poštivanju rezolucija VSUN-a kojima se najstrože osuđuje takav postupak te kojima se zabranjuje bilo kakav izvoz roba sa kontrolne liste Režima toj zemlji.

- **Zanggerova komisija (Zangger Committee - ZC)** – cilj je sprječavanje preusmjeravanja izvezenih nuklearnih materijala za civilne svrhe u proizvodnju nuklearnog oružja ili drugih nuklearnih eksplozivnih naprava. Republika Hrvatska sudionica je ZC od lipnja 2006. godine.

ZANGGER COMMITTEE

- **Australska skupina (The Australia Group - AG)** – ima za cilj svesti rizik od širenja agensa za kemijski i biološki rat na najmanju moguću mjeru, održavanje dogovorenog kontrolnog popisa prekursora kemijskog oružja, robe s dvojnou namjenom ključnoj u proizvodnji agensa za kemijski i biološki rat, bioloških agensa i biljnih i životinjskih patogena. Republika Hrvatska je sudionica AG od travnja 2007. godine.

The Australia Group

Zemlje članice Australske skupine sastale su se na 31. Plenarnoj sjednici u lipnju 2016. Zaključci sjednice ponajviše su bili usmjereni na nove tehnologije koje se mogu upotrijebiti kao kemijsko i biološko oružje, terorizam i sve što se pod time podrazumijeva, kao što je nematerijalni prijenos tehnologije, financiranje proliferacije itd. Članice su posebno pozdravile formalno pristupanje smjernicama AG-a od strane Kazahstana čime se povećava broj zemalja ne-članica koje koriste kontrolne liste i smjernice ovog režima.

Republika Hrvatska još uvijek nije sudionica **Režima kontrole raketne tehnologije (Missile Technology Control Regime – MTCR)** koji ima za cilj ograničiti širenje projektila i tehnologije za proizvodnju projektila, te održavanje kontrolnog popisa robe s vojnom i dvojnou namjenom.

30. Plenarna sjednica Režima Kontrole Raketne Tehnologije održana je u Busanu u listopadu 2016. Glavna tema sjednice bila je pregled i procjena aktivnosti u zadnjih godinu dana i pojačavanje napora svih sudionika u sprječavanju proliferacije bespilotnih sustava isporuke sposobnih da nose oružje za masovno uništenje. Sjednici je po prvi puta prisustvovala delegacija Indije koja je 2016. ostvarila članstvo u režimu.

Prednosti uvođenja sustava kontrole izvoza robe s dvojnou namjenom su u strateškim razlozima i javnoj sigurnosti, ali i potencijalnoj gospodarskoj koristi. Sustav kontrole izvoza robe s dvojnou namjenom ima gospodarsku korist jer proširuje mogućnosti za globalnu trgovinu, omogućuje uvoz robe i tehnologije čiji izvoz kontrolira zemlja izvoznik, čime olakšava strana ulaganja, potiče otvaranje radnih mjesta kao rezultat stranog ulaganja i uvezenih tehnologija, te može povećati izvoz poticanjem proizvodnje, koja zadovoljava međunarodne standarde.

KONTROLA IZVOZA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM U RH

Osnovni propis za kontrolu robe s dvojnomo namjenom je Uredba Vijeća (EZ) 428/09 od 5. svibnja 2009., kojom je utvrđen učinkovit, zajednički sustav nadzora izvoza robe s dvojnomo namjenom, kako bi se osiguralo poštivanje međunarodnih obveza i odgovornosti država članica Europske unije, posebice u vezi neproliferacije. Takav zajednički sustav nadzora i usklađene politike za provedbu i praćenje u svim državama članicama preduvjet je za uspostavu slobodnog kretanja robe s dvojnomo namjenom unutar Unije.

Kako bi se omogućila direktna primjena Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009 u Republici Hrvatskoj donesen je Zakon o nadzoru robe s dvojnomo namjenom („Narodne novine“, br. 80/2011 i 68/2013).

Zakonom o nadzoru robe s dvojnomo namjenom utvrđuju se uvjeti za nadzor robe s dvojnomo namjenom u dijelu u kojem ga propisi Europske unije ne uređuju ili su ovlastili države članice da ovo područje urede u svojim nacionalnim propisima. Zakonom se utvrđuju nadležna tijela za izdavanje dozvola, postupak izdavanja dozvola za izvoz robe s dvojnomo namjenom, prienos unutar carinskog područja Europske unije, provoz, brokering, uvjeti za korištenje Opće izvozne dozvole Europske unije, te provođenje nadzora i kaznene odredbe. Također, u skladu sa Zajedničkom akcijom Vijeća od 22. lipnja 2000. o nadzoru tehničke pomoći u vezi s određenim vrstama vojne uporabe (2000/401/ZVSP) utvrđuju se nadležna tijela za izdavanje dozvola i provođenje nadzora nad pružanjem tehničke pomoći te propisuju kaznene odredbe.

Izvoz, kako je definirano Uredbom Vijeća (EZ) 428/2009, znači carinskim propisima uređen carinski postupak prema robi s dvojnomo namjenom, koja trajno ili privremeno napušta carinsko područje Republike Hrvatske i Europske Unije, uključujući i ponovni izvoz takve robe. Izvoz znači i prienos softvera ili tehnologije putem

elektroničkih medija, uključujući putem telefaksa, telefona, elektroničke pošte ili bilo kojim drugim elektroničkim sredstvima na odredište izvan Europske Unije; uključuje stavljanje na raspolaganje takvog softvera i tehnologije u elektroničkom obliku pravnim i fizičkim osobama i partnerstvima izvan Unije. Izvoz se također primjenjuje na usmeni prijenos tehnologije ako se tehnologija opisuje preko telefona.

Odgovornost za odlučivanje o individualnim, globalnim ili nacionalnim općim izvoznim dozvolama, o dozvolama za brokerske usluge, o dozvolama za pružanjem tehničke pomoći, o provožu robe s dvojnomo namjenom ili o dozvolama za prijenos unutar Unije robe s dvojnomo namjenom, navedene u Prilogu IV. Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009, imaju države članice.

VRSTE DOZVOLA I POTVRDA

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, na temelju Zakona o nadzoru robe s dvojnomo namjenom (NN 80/11. i 68/13.), izdaje:

- individualnu izvoznu dozvolu,
- globalnu izvoznu dozvolu,
- dozvolu za prijenos,
- dozvolu za pružanje brokerskih usluga,
- dozvolu za pružanje tehničke pomoći,
- dozvolu za poseban provoz,
- međunarodnu uvoznu potvrdu.

GLOBALNA IZVOZNA DOZVOLA

Ministarstvo može izdati izvozniku globalnu izvoznu dozvolu, uzimajući u obzir vrstu robe s dvojnomo namjenom, vrstu i dugoročnost izvoznih poslova, državu u koju se ta roba izvozi, te da li izvoznik ima uspostavljen Program unutarnje usklađenosti, kojim su utvrđena pravila postupanja i odgovornosti unutar tvrtke, radi osiguranja usklađenosti s odredbama i ciljevima Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009 i Zakona.

DOZVOLE ZA PRIJENOS ROBE UNUTAR EU

Primjenom Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009 hrvatske tvrtke mogu slobodno prenositi gotovo svu robu s dvojnomo namjenom unutar carinskog područja Europske unije, odnosno bez dozvole. Dozvola je potrebna samo za robu s dvojnomo namjenom iz Priloga IV. Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009, s obzirom da se radi o robi strateškog nadzora Unije.

OPĆE IZVOZNE DOZVOLE EU

Od dana pristupanja u članstvo Europske unije, hrvatski izvoznici mogu koristiti Opće izvozne dozvole Europske unije (EU General Export Authorisation - GEA) za izvoz određene robe na određene destinacije bez izdavanja individualnih dozvola. Danas imamo 6 općih izvoznih dozvola Europske unije:

1. EU001 – izvoz u Australiju, Kanadu, Japan, Novi Zeland, Norvešku, Švicarsku, uključujući Lihtenštajn, i Sjedinjene Američke Države,
2. EU002 - izvoz određene robe s dvojnomo namjenom iz kategorije 1., 2. i 3. u Argentinu, Island, Južnu Afriku, Južnu Koreju i Tursku,
3. EU003 - izvoz nakon popravka/zamjene,
4. EU004 - privremeni izvoz radi izložbe ili sajma,
5. EU005 - izvoz telekomunikacija,
6. EU006 - izvoz kemikalija.

Zakonom je propisano da Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, na prijedlog Povjerenstva za nadzor robe s dvojnomo namjenom, može ograničiti ili onemogućiti korištenje Opće izvozne dozvole Unije, u skladu s uredbama Vijeća, kojima se utvrđuje

režim Unije za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringa i provoza robe s dvojnog namjenom.

Izvoznik je dužan 20 dana prije prvog korištenja Opće izvozne dozvole Europske unije prijaviti se Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, koje će u roku od 10 dana izvozniku dostaviti potvrdu o prijavi.

NACIONALNA OPĆA IZVOZNA DOZVOLA

Ministarstvo može izdati nacionalnu opću izvoznog dozvolu, za određeni izvoz u skladu sa člankom 9. stavkom 4. Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009. Republika Hrvatska nije do sada izdala nacionalnu opću dozvolu.

POVJERENSTVO ZA NADZOR ROBE S DVOJNOM NAMJENOM

Člankom 12. Zakona o nadzoru robe s dvojnog namjenom propisano je da Ministarstvo izdaje izvozne dozvole, dozvole za prijenos, dozvole za pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći, te dozvolu za poseban provoz robe s dvojnog namjenom, na temelju prijedloga Povjerenstva za nadzor robe s dvojnog namjenom.

Povjerenstvo imenuje ministar vanjskih i europskih poslova, a čine ga predstavnici ministarstava nadležnih za vanjske poslove, unutarnje poslove, obranu, carinu i gospodarstvo te ovisno o krajnjem korisniku i vrsti robe i predstavnici drugih tijela kao što su ministarstvo nadležno za telekomunikacije, zdravlje, poljoprivredu, za nuklearnu i radiološku sigurnost, sigurnosno obavještajna agencija, te gospodarska komora. Suglasnost za izdavanje dozvola daje se na temelju konsenzusa svih članova Povjerenstva.

Povjerenstvo sudjeluje i u verifikaciji programa unutarnje usklađenosti kod podnositelja zahtjeva, daje stručno mišljenje vezano uz pravilnu klasifikaciju robe s dvojnog namjenom, razmjenjuje informacije važne za nadzor robe s dvojnog namjenom,

te sudjeluje kod nadzora robe s dvojnomo namjenom, kako bi se ocijenila sukladnost robe s podacima navedenim u zahtjevu.

PROCEDURE IZDAVANJA DOZVOLE

Zahtjev za izdavanje dozvole podnosi se Ministarstvu vanjskih i europskih poslova na obrascima, propisanim u Pravilniku o obrascima zahtjeva dozvola za robe s dvojnomo namjenom („Narodne novine“, br. 44/14) i u Pravilniku o obrascu zahtjeva za izdavanje međunarodne uvozne potvrde, potvrde o krajnjem korištenju i potvrde o primitku robe s dvojnomo namjenom („Narodne novine“, br. 44/14).

Izvozna dozvola izdaje se za svaki pojedinačni izvoz. Međutim, ovisno o vrsti robe s dvojnomo namjenom, vrsti i dugoročnosti izvoznih poslova, te ovisno o državi u koju se ta roba izvozi Ministarstvo može izdati izvozniku globalnu dozvolu za izvoz istovrsne robe, za jednu ili više država.

Ministarstvo odlučuje o zahtjevu za izdavanje izvozne dozvole u roku do 30 dana, odnosno 60 dana ako je potrebno izvršiti dodatne provjere (npr. provjera krajnjeg korisnika). Potrebno je napomenuti da su ovi rokovi iznimni, te da Ministarstvo u skladu s dosadašnjom praksom izdavanja dozvola, kod urednih i jasnih zahtjeva, dozvole izdaje u roku 15 dana.

Zakonom je propisan i sustav tzv. sveobuhvatne kontrole (catch-all) koja se ne temelji na kontrolnom popisu već na krajnjoj uporabi ili krajnjem korisniku. To znači da će izvozna dozvola, dozvola za pružanje brokerskih usluga ili tehničke pomoći biti potrebna i za robu koja nije navedena u Prilogu I. Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009, ali je Ministarstvo vanjskih i europskih poslova obavijestilo izvoznika, odnosno pružatelja usluge, da bi roba mogla biti namijenjena proizvodnji i širenju kemijskog, biološkog ili

nuklearnog oružja ili da je roba namijenjena zabranjenom krajnjem korisniku, odnosno državi prema kojoj se provode sankcije Vijeća sigurnosti UN-a, odnosno akcije na temelju odluke Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OEES) ili Europske unije. Također, ako izvoznik, odnosno pružatelj usluge, zna ili sumnja da je roba koju namjerava izvoziti, odnosno s kojom namjerava pružiti uslugu, namijenjena za navedenu krajnju uporabu ili navedenog krajnjeg korisnika, mora o tome obavijestiti Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, koje će odlučiti da li je za taj posao potrebna dozvola. Izvoz, odnosno pružanje brokerskih usluga ili tehničke pomoći može se izvršiti samo nakon što Ministarstvo odobri takav posao, ili odluči da takva dozvola nije potrebna. Ove odredbe primjenjuju se naročito na izvoz u države prema kojima su uvedene međunarodne mjere ograničavanja.

Već izdana izvozna dozvola može se ukinuti ako više ne postoje uvjeti na temelju kojih je bila izdana ili se može poništiti ako se utvrdi da je bila izdana na temelju netočnih i nepotpunih podataka, a podnositelj je znao ili je morao znati da su ti podaci netočni ili nepotpuni.

TRACKER SUSTAV

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova dozvole izdaje u TRACKER sustavu. Radi uspješnijeg provođenja kontrole prometa robe vojne i dvojne namjene, Hrvatska je 2009. godine počela koristiti program TRACKER kojeg joj je donirala Vlada SAD-a u okviru Programa EXBS. U proteklom razdoblju sva državna tijela koja sudjeluju u postupku izdavanja dozvola za navedene robe, umrežena su s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova u kojem je smještena glavna baza podataka.

POPIS ROBE S DVOJNOM NAMJENOM

Prilog I. Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009 utvrđuje zajednički Popis robe s dvojnomo namjenom Europske unije, koji se primjenjuje i u Republici Hrvatskoj. Popis robe s dvojnomo namjenom sastoji se od popisa međunarodnih režima i to: Wassenaar aranžmana, Režima kontrole raketne tehnologije, Grupe nuklearnih dobavljača, Australske skupine i Konvencije o zabrani razvijanja, proizvodnje, gomilanja i korištenja kemijskog oružja i njegovu uništenju. Donošenjem Popisa koji je usklađen s državama članicama navedenih međunarodnih režima omogućuje se ista klasifikacija i postupak izdavanja izvoznih dozvola za robu s dvojnomo namjenom u različitim državama.

Popis robe s dvojnomo namjenom potrebno je redovito ažurirati u cilju potpune usklađenosti s međunarodnim obvezama, kako bi se jamčila transparentnost te održavala konkurentnost izvoznika. Radi lakšeg snalaženja i korištenja Priloga I. objavljuje se uvijek njegova konsolidirana verzija. Izmjenom Uredbe Vijeća (EZ) 428/09 Europska komisija dobila je mandat za ažuriranje Popisa donošenjem delegiranih akata, u skladu s obvezama koje su države članice prihvatile kao članice međunarodnih režima, čime je omogućena redovita godišnja izmjena Popisa odnosno usklađenost za popisima dogovorenim u međunarodnim režimima za prethodnu godinu. Delegirana Uredba (EU) br. 1969/2016 od 12. rujna 2016. donosi novi Popis robe s dvojnomo namjenom, a stupila je na snagu 16. studenog 2016. Novi Popis uzima u obzir najnoviji napredak u polju tehnologije, istraživanja i inovacija, čime se osigurava transparentnost te balansiranje izvozno orijentirane trgovinske politike i kvalitetne izvozne kontrole. .

Popis robe s dvojnomo namjenom podijeljen je u 10 kategorija:

Kategorija 0 - Nuklearni materijali, postrojenja i oprema

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Kategorija 1 - Posebni materijali i srodna oprema

Kategorija 2 - Obrada materijala

Kategorija 3 - Elektronika

Kategorija 4 - Računala

Kategorija 5 - Telekomunikacije i "sigurnost informacija"

Kategorija 6 - Senzori i laseri

Kategorija 7 - Navigacija i avionika

Kategorija 8 - Pomorstvo

Kategorija 9 - Zračni i svemirski prostor i pogonski sustavi

Svaka od navedenih kategorija popisa podijeljena je na pet skupina koji određuju vrstu robe vezano uz namjenu, i to:

Skupina A - Sustavi, oprema i komponente

Skupina B - Oprema za ispitivanje, pregled i proizvodnju

Skupina C - Materijali

Skupina D - Računalni programi (Softver)

Skupina E - Tehnologija

Zadnja tri broja označavaju podrijetlo kontrole vezano za međunarodne režime:

000 - 099 - Wassenaar aranžman

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

100 -199 - MTCR - Režim kontrole raketne tehnologije

200 - 299 - NSG - Grupe za sprječavanje širenja nuklearnog oružja i materijala

300 - 399 - Australaska skupina

400 - 499 - CWC - Konvencija o zabrani kemijskog oružja

Određene države imaju i nacionalne kontrole koje su određene brojevima od 901 do 999. Republika Hrvatska nije uvela nacionalni kontrolni popis za izvoz robe s dvojnog namjenom.

Svaka skupina sadrži popis robe po točkama s detaljnim opisom robe. Pojedinačna točka robe označena je posebnom peteroznamenastom šifrom. Struktura šifre određuje namjenu uporabe robe i njenu vrstu, te podrijetlo vezano za međunarodne kontrolne režime. U peteroznamenastoj oznaci robe, pojedinačne oznake određuju slijedeće:

Prva oznaka - brojčana oznaka označava kategoriju robe u popisu (0-9),

Druga oznaka - skupina proizvoda (A-E),

Treća oznaka - brojčana oznaka označava izvor robe vezano za međunarodne kontrolne režime,

Četvrta i peta oznaka - brojčane oznake označavaju raspored robe u kategoriji i skupini.

Primjer: 2B122 - Centrifuge koje mogu prenositi ubrzanja iznad 100 g i koje imaju kontaktne prstene koji mogu prenositi električnu energiju i podatke o signalu.

Potrebno je napomenuti da ovaj način određivanja kategorije robe nije usklađen s kombiniranim sustavom Carinske tarife te je njegovo korištenje vrlo specifično.

Kako bi se olakšalo snalaženje u Popisu robe s dvojnomo namjenom uveden je Korelacijski popis tarifnih oznaka prema Integriranoj tarifi Europske unije (TARIC) koji je vezan na kontrolne oznake robe s dvojnomo namjenom prema Prilogu I. Delegirane Uredbe (EU) br. 1969/2016.

REZULTATI KONTROLE IZVOZA U 2016. GODINI

Europska unija praksu razmjene informacija o izdanim i realiziranim dozvolama provodi od 2013. Podaci se razmjenjuju između država članica i Europska komisija kroz poseban informatički sustav DUEs, a agregirani podaci Europske unije javno se objavljuju u izvješću Vijeću i Europskom parlamentu.

Podaci govore uglavnom o izdanim dozvolama obzirom da mnoge države članice nemaju podataka o stvarnim izvozima koji su izvršeni pod dozvolama, pogotovo u velikim državama članicama gdje brojka izdanih dozvola broji i nekoliko desetaka tisuća. Međutim, veliki se naponi ulažu da kad god je moguće, da se dostave podaci o stvarnom izvozu.

Temeljem gore navedene prakse Europska komisija je tijekom 2016. godine napravila izvješće o izdanim i realiziranim dozvolama za 2015. godinu. Utvrđeno je kako Popis robe s dvojnomo namjenom za 2015. godinu u okviru Delegirane uredbe Komisije 2015/2420 Prilog I. uključivao 1869 proizvoda, za što je prilikom izvoza u treće zemlje potrebno zatražiti izvozno odobrenje, dok je i za mali broj najosjetljivije robe potrebno zatražiti odobrenje za prijenos unutar jedinstvenog tržišta. Procjenjuje se da je vrijednost izvoza proizvoda s dvojnomo namjenom (unutar i izvan Europske unije) zastupljena oko 3 % od ukupnog izvoza iz Europske unije. Govoreći brojkama ukupno se u 2015. godini 38,6 milijardi EUR-a odnosilo na odobrenja izdana za robu s dvojnomo namjenom, od čega je 32,5 milijardi EUR-a (pojedinačne i globalne dozvole) bilo odobreno za trgovinu s trećim zemljama dok je 1,2 miliona EUR-a bilo odobreno za trgovinu najosjetljivijom robom unutar Europske unije. Ostatak od 4,6 milijarde EUR-a se odnosio na Opće dozvole Europske unije. Prema podacima iz 2015. godine pet najvećih trgovinskih partnera za izvoz robe s dvojnomo namjenom su: Kina, Sjedinjene Američke Države, Južna Koreja, Rusija i Tajvan.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Podaci u Godišnjem izvješću Republike Hrvatske temelje se na evidenciji Ministarstva vanjskih i europskih poslova iz TRACKER sustava, dostavljenim polugodišnjim izvješćima Ministarstva financija – Carinske uprave i izvješćima izvoznika i pružatelja usluge nakon izvršenog posla, sukladno člancima 19. i 21. Zakona o nadzoru robe s dvojnomo namjenom.

Republika Hrvatska nije značajan proizvođač osjetljive robe i tehnologije s dvojnomo namjenom. Najviše se izvozi roba i tehnologija s dvojnomo namjenom iz kategorije 5 - Telekomunikacije i „sigurnost informacije“.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova izdaje dozvole na temelju prijedloga Povjerenstva za nadzor robe s dvojnomo namjenom. Tijekom 2016. godine Povjerenstvo za nadzor robe s dvojnomo namjenom održalo je 14 sastanaka, kao i 2015., na kojima se pojedinačno razmatrao svaki zahtjev. Broj sastanaka je do 2013. bio puno veći, ali je zbog većeg broja izdanih globalnih dozvola od 2014. godine s rokom važenja 2 godine broj zahtjeva za individualnu izvoznomo dozvolu jako smanjen. Na taj način određenim, odgovornim izvoznomoima olakšali smo poslovanje i povećali njihovu konkurentnost, ali istovremeno povećali i njihovu odgovornost.

Prijenos robe s dvojnomo namjenom unutar Europske unije odvija se slobodno bez dozvole, osim za robu iz Priloga IV. Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009, s izmjenama. Godišnje izvješće ne sadrži podatke o prijenosu robe s dvojnomo namjenom unutar Europske unije u 2016. godini obzirom da Republika Hrvatska nije do sada izdala niti jednu takvu dozvolu jer se radi o izuzetno osjetljivoj robi koju Republika Hrvatska ne proizvodi.

Tablica 1. prikazuje brojeve ukupno izdanih dozvola u 2016. godini. Za razliku od 2015. godine kada je izdana ukupno 40 dozvola za izvoz, u 2016. godini izdano je ukupno 43 dozvole. U 2016. godini izdane su 34 individualne dozvole, čime je nastavljen trend

smanjenja broja izdanih individualnih dozvola u odnosu na 2013. kad je taj broj bio 94, s obzirom da su određene individualne dozvole zamijenjene globalnim dozvolama, koje se koriste za određenu robu bez količinskog i vrijednosnog ograničenja. U 2016. izdano je 5 globalnih dozvola, 2 dozvole za privremeni izvoz, te 2 potvrde o korištenju opće izvozne dozvole Europske unije br. EU001, što znači da izvoznici izvoze određenu robu, u određene zemlje, bez pojedinačne dozvole. Tijekom 2016. godine Opće izvozne dozvole realizirane su u vrijednosti 3.533,9 EUR.

Osim zahtjeva za izdavanje dozvola Ministarstvo vanjskih i europskih poslova odgovorilo je na 43 upita izvoznika, zaprimljenih elektroničkom poštom, da li se njihova roba nalazi na Popisu robe s dvojnomo namjenom, ili je li moguće poslovati s određenim uvoznikom, odnosno krajnjim korisnikom, posebno kada se radi o zemlji prema kojoj postoje međunarodne sankcije. U izradi odgovora konzultirani su članovi Povjerenstva iz svoje nadležnosti. Na taj način izvoznicima je pružena informacija trebaju li započeti pregovore za određeni posao kako kasnije ne bi snosili troškove otkazivanja ugovora ili je li moguće javiti se na određene javne natječaje. Broj upita daleko je manji od broja upita iz 2015. godine koji je iznosio 114 čemu je razlog olakšavanje sankcija prema Iranu od siječnja 2016., nakon što je Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAEA) potvrdila kako je Iran ispunio sve potrebne pripremne radnje utvrđene Zajedničkim sveobuhvatnim akcijskim planom.

Nastupanjem Dana primjene ukinuta je većina sankcija povezanih s nuklearnim pitanjima. Ukinute su mjere koje se odnose na sektore:

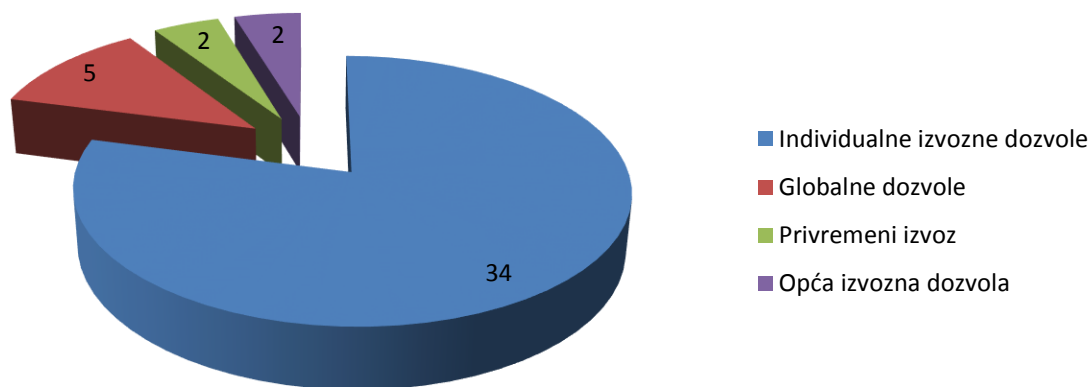
- financija, bankarstva i osiguranja,
- nafte, plina i petrokemijskih proizvoda,
- brodogradnje, brodarskog i zračnog prijevoza,
- zlato, plemenite metale, novčanice i kovanice.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Pojedine aktivnosti više nisu zabranjene, ali za njih vrijedi režim autorizacije - izdavanja prethodnih dozvola za određenu robu s dvojnog namjenom, metale i *software*.

Tablica 1: Pregled ukupno izdanih dozvola i potvrda u 2016.

Individualne izvozne dozvole ¹	34
Globalne dozvole	5
Privremeni izvoz	2
Opća izvozna dozvola	2
Ukupno	43

Grafika 1.: Pregled ukupno izdanih dozvola i potvrda u 2016.

Tablica 2. prikazuje da je najviše individualnih dozvola izdano za robu iz kategorije 5 – Telekomunikacije i „sigurnost informacije“, odnosno 19 dozvola. Za kategoriju 2 – Obrada

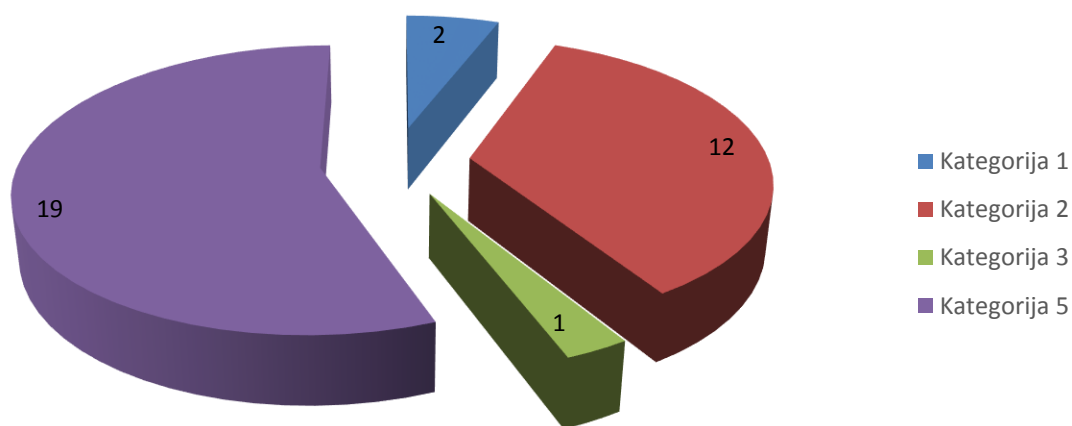
¹ Izvoz uključuje i privremeni izvoz

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

materijala izdano je 12 dozvola, za kategoriju 1 – Posebni materijali i srodna oprema izdane su 2 dozvole, a za kategoriju 3 – Elektronika izdana je 1 dozvola.

Tablica 2: Pregled individualnih izdanih izvoznih dozvola po kategorijama prema broju dozvola

Kategorija 1 Posebni materijali i srodna oprema	2
Kategorija 2 Obrada materijala	12
Kategorija 3 Elektronika	1
Kategorija 5 Telekomunikacije i „sigurnost informacije“	19
Ukupno	34

Grafika 2. Pregled individualnih izdanih dozvola po kategorijama prema broju dozvola

Ukupan iznos odobrenih i realiziranih izvoznih individualnih dozvola naveden je u Tablici 3. Iznos ukupno odobrene vrijednosti izdanih individualnih dozvola u 2016. iznosi 3.840.259,07, za razliku od 2.388.319,95 EUR koliki je iznos odobren u 2015. godini.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Ukupno realizirana vrijednost individualnih izdanih dozvola u 2016. iznosi 3.249.234,50 EUR, dok je 2015. godine iznosila 1.249.943,31 EUR.

Najveća vrijednost odobrena je za izvoz robe iz kategorije 5 – Telekomunikacije i „sigurnost informacije“ u iznosu 1.473.241,43 EUR, koliko je i realizirano. Povećan je izvoz robe iz kategorije 2 – Obrada materijala u 2016. u odnosu na 2015. i to s 941.990,00 EUR na 1.949.292,27 EUR. Radi se o izvozu alatnih strojeva u susjedne zemlje, uglavnom za proizvodnju dijelova za automobilsku industriju. Dozvole izdane za robu iz kategorije 3 – Elektronika nisu realizirane u 2016. godini (dozvole se izdaju s rokom važenja od godinu dana od dana izdavanja dozvole pa se očekuje da će biti realizirane u 2017. godini).

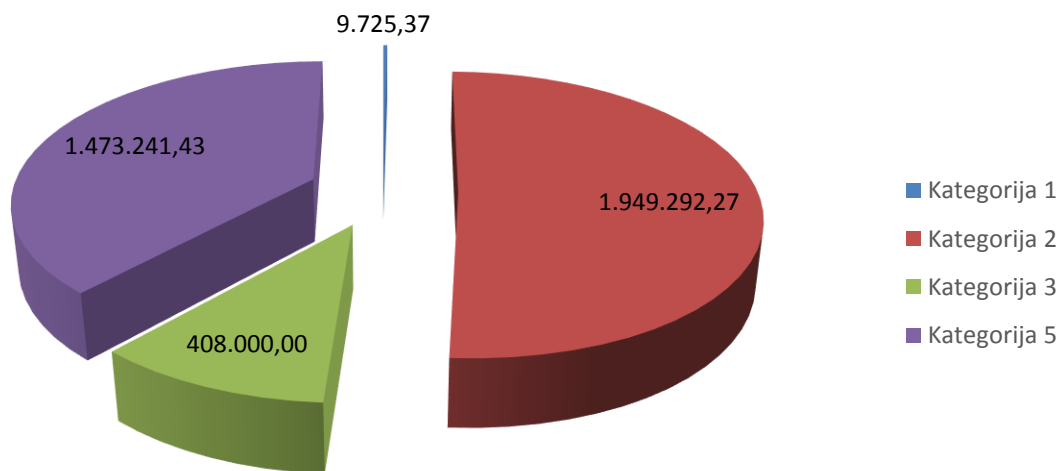
Globalne dozvole izdane u 2015. godini realizirane su 2016. u vrijednosti 20.472.803,61 EUR, dok su globalne dozvole izdane u 2016. godini realizirane u 2016. godini u vrijednosti 5.699.462,28 EUR.

Tablica 3: Pregled individualnih izdanih izvoznih dozvola po kategorijama prema vrijednosti

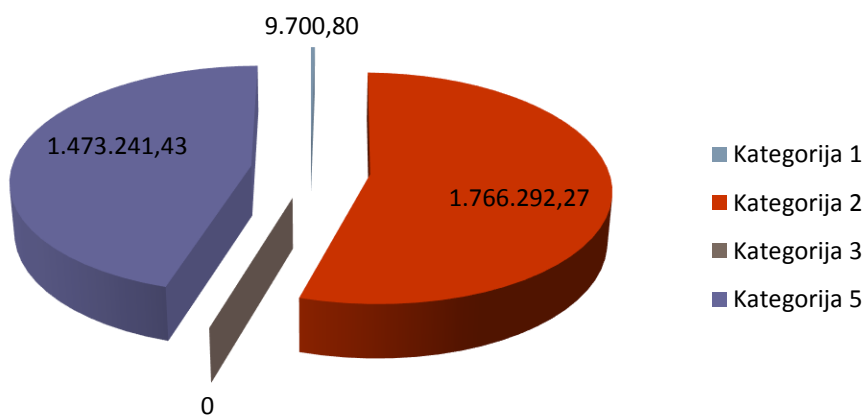
	Odobrena vrijednost/EUR	Realizirana vrijednost/EUR
Kategorija 1	9.725,37	9.700,80
Kategorija 2	1.949.292,27	1.766.292,27
Kategorija 3	408.000,00	0
Kategorija 5	1.473.241,43	1.473.241,43
Ukupno	3.840.259,07	3.249.234,50

Izvor: Evidencija Ministarstva vanjskih i europskih poslova

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Grafika 3.a: Pregled individualnih izdanih izvoznih dozvola po kategorijama prema vrijednosti – odobrena vrijednost u EUR-ima

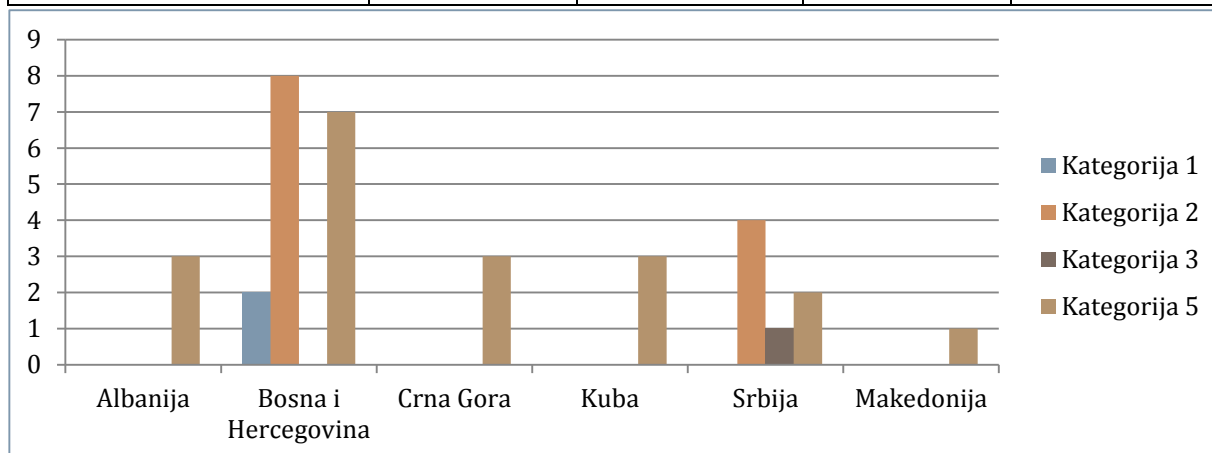
Grafika 3.b: Pregled individualnih izdanih izvoznih dozvola po kategorijama prema vrijednosti – realizirana vrijednost u EUR-ima

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

U Tablici 4. naveden je pregled izdanih individualnih izvoznih dozvola po kategorijama prema zemljama. Najveći broj dozvola izdan je za izvoz u Bosnu i Hercegovinu i to za robu s dvojnomo namjenom iz kategorije 2- Obrada materijala, kategorije 5 – Telekomunikacije i „sigurnost informacije“ i kategorije 1- Posebni materijali i srodna oprema.

Tablica 4: Pregled individualnih izdanih izvoznih dozvola po kategorijama prema zemljama (proizvodi s Popisa robe s dvojnomo namjenom)

	Kategorija 1	Kategorija 2	Kategorija 3	Kategorija 5
Albanija				3
Bosna i Hercegovina	2	8		7
Crna Gora				3
Kuba				3
Srbija		4	1	2
Makedonija				1

Grafika 4.: Pregled individualnih izdanih izvoznih dozvola po kategorijama prema zemljama

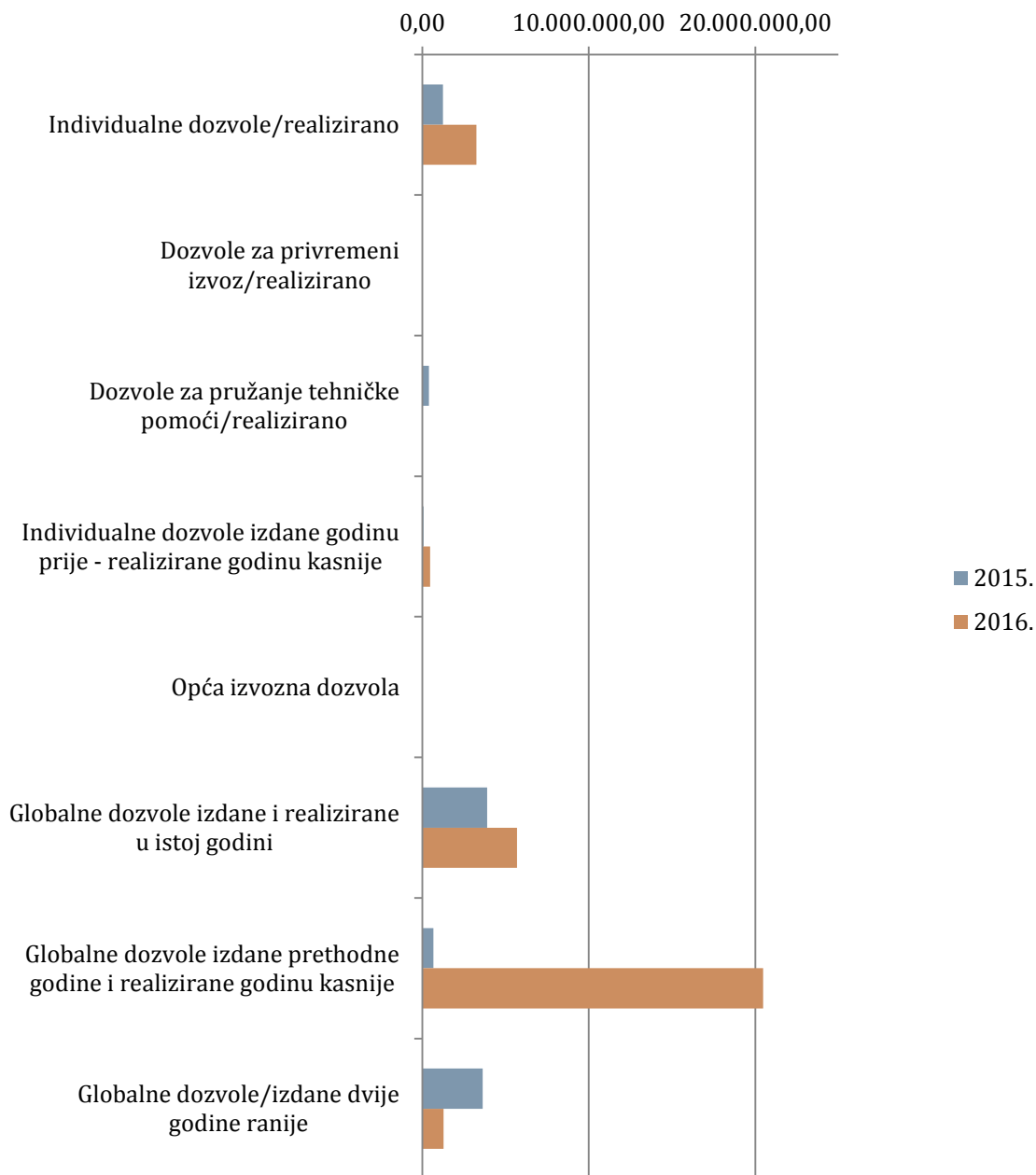
GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Tablica 5. daje usporedni prikaz realiziranih vrijednosti u 2015. i 2016. godini. Ukupna vrijednost realiziranog izvoza robe s dvojnog namjenom u 2016. godini iznosi 31.182.772,40 EUR što je za 68,2% više nego u 2015. godini.

Tablica 5: Realizirana vrijednost izvoza robe s dvojnog namjenom u 2015. i 2016. u EUR-ima

Realizirana vrijednost robe s dvojnog namjenom - EUR	2015.	2016.
Individualne dozvole/realizirano	1.239.316,25	3.250.789,9
Dozvole za privremeni izvoz/realizirano	10.627,06	0
Dozvole za pružanje tehničke pomoći/realizirano	396.000,00	0
Individualne dozvole izdane godinu prije - realizirane godinu kasnije	80.521,60	471.918,26
Opća izvozna dozvola	0	3.533,9
Globalne dozvole izdane i realizirane u istoj godini	3.900.383,33	5.699.462,28
Globalne dozvole izdane prethodne godine i realizirane godinu kasnije	674.889,36	20.472.803,61
Globalne dozvole/izdane dvije godine ranije	3.636.324,57	1.284.264,45
UKUPNO:	9.938.062,17	31.182.772,40

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Izvor: Evidencija Ministarstva vanjskih i europskih poslova
Grafika 5.: Izvoz robe s dvojnog namjenom u 2015. i 2016.

PRILOZI

Prilog 1: Individualne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom za razdoblje 2016. – proizvodi s Popisa robe s dvojnomo namjenom

Prilog 2: Globalne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2016. i realizirane u 2016.

Prilog 3: Dozvole za privremeni izvoz robe s dvojnomo namjenom za razdoblje 2016.

Prilog 4: Individualne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2015. godini, a realizirane u 2016.

Prilog 5: Globalne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2014. godini, a realizirane u 2016.

Prilog 6: Globalne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2015. godini, realizirane u 2016.

Prilog 7: Dozvole izdane i realizirane u 2016.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Prilog 1: Individualne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom za razdoblje 2016. – proizvodi s Popisa robe s dvojnomo namjenom

ZEMLJA IZVOZA	BROJ DOZVOLA	VRSTA ROBE	KAT. ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	ODOBRENA VRIJEDNOST		REALIZIRANA VRIJEDNOST	
BIH	2	Posebni materijali i srodna oprema	kat. 1	9.725,37	EUR	9.725,37	EUR
BIH	8	Obrada materijala	kat. 2	1.113.712,27	EUR	1.113.712,27	EUR
BIH	7	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	1.248.798,43	EUR	1.248.798,43	EUR
UKUPNO	17			2.372.236,07	EUR	2.372.236,07	EUR
ALBANIJA	3	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	45.953,19	EUR	45.953,19	EUR
UKUPNO	3			45.953,19	EUR	45.953,19	EUR
CRNA GORA	3	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	83.688,86	EUR	83.688,86	EUR
UKUPNO	3			83.688,86	EUR	83.688,86	EUR
KUBA	3	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	39.530,20	EUR	39.530,20	EUR
UKUPNO	3			39.530,20	EUR	39.530,20	EUR
MAKEDONIJA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	1.243,20	EUR	1.243,20	EUR
UKUPNO	1			1.243,20	EUR	1.243,20	EUR
SRBIJA	4	Obrada materijala	kat.2	835.580,00	EUR	652.580,00	EUR
SRBIJA	1	Elektronika	kat.3	408.000,00	EUR	0,00	EUR
SRBIJA	2	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat. 5	55.558,38	EUR	55.558,38	EUR
UKUPNO	7			1.299.138,38	EUR	708.138,38	EUR
UKUPNO	34			3.841.789,90	EUR	3.250.789,90	EUR

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Prilog 2: Globalne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2016. i realizirane u 2016.

ZEMLJA IZVOZA	BROJ DOZVOLA	VRSTA ROBE	KATEGORIJA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	ODOBRENA VRIJEDNOST		REALIZIRANA VRIJEDNOST	
KOSOVO	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO		26.253,25	
UKUPNO	1				EUR	26.253,25	EUR
RUSKA FEDERACIJA	3	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	NEOGRANIČENO	EUR	795.646,74	EUR
UKUPNO	3				EUR	795.646,74	EUR
MOLDOVA	2	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	NEOGRANIČENO	EUR	1.290.052,85	EUR
UKUPNO	2				EUR	1.290.052,85	EUR
BJELARUS	2	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	NEOGRANIČENO	EUR	3.587,509.44	EUR
UKUPNO	2				EUR	3.587,509.44	EUR
UKUPNO	7			NEOGRANIČENO		5.699.462,28	EUR

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Prilog 3: Dozvole za privremeni izvoz robe s dvojnomo namjenom za razdoblje 2016.

ZEMLJA IZVOZA	BROJ DOZVOLA	VRSTA ROBE	KATEGORIJA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	ODOBRENA VRIJEDNOST		REALIZIRANA VRIJEDNOST	
KINA	1	Zračni i svemirski prostor i pogonski sustavi	kat.9	235.000,00	EUR	0,00	EUR
SINGAPUR	1	Zračni i svemirski prostor i pogonski sustavi	kat.9	50.000,00	EUR	0,00	EUR
UKUPNO	2			285.000,00	EUR	0,00	EUR

Prilog 4: Individualne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2015. godini, a realizirane u 2016.

ZEMLJA IZVOZA	BROJ DOZVOLA	VRSTA ROBE	KATEGORIJA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	ODOBRENA VRIJEDNOST		REALIZIRANA VRIJEDNOST	
KINA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor	kat.5	1.080.124,85	EUR	453.407,52	EUR
UKUPNO	1			1.080.124,85	EUR	453.407,52	EUR
SRBIJA	2	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor	kat.5	2.582,65	EUR	2.582,65	EUR
UKUPNO	2			2.582,65	EUR	2.582,65	EUR
IZRAEL	2	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor	kat.5	3.724,00	EUR	3.724,00	EUR
UKUPNO	2			3.724,00	EUR	3.724,00	EUR
KUBA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor	kat.5	12.204,09	EUR	12.204,09	EUR
UKUPNO	1			12.204,09	EUR	12.204,09	EUR
UKUPNO	2			1.098.635,59	EUR	471.918,26	EUR

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Prilog 5: Globalne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2014. godini, a realizirane u 2016.

ZEMLJA IZVOZA	BROJ DOZVOLA	VRSTA ROBE	KATEGORIJA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	ODOBRENA VRIJEDNOST	REALIZIRANA VRIJEDNOST
MOLDOVA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	1.284.264,45 EUR
UKUPNO	1			NEOGRANIČENO	1.284.264,45 EUR

Prilog 6: Globalne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2015. godini, a realizirane u 2016.

ZEMLJA IZVOZA	BROJ DOZVOLA	VRSTA ROBE	KATEGORIJA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	ODOBRENA VRIJEDNOST	REALIZIRANA VRIJEDNOST
KOSOVO	2	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	1.144.371,67 EUR
CRNA GORA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	2.340.737,12 EUR
BOSNA I HERCEGOVINA	3	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	2.658.740,51 EUR
ARMENIJA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	14.328.954,31 EUR
UKUPNO	7			NEOGRANIČENO	20.472.803,61 EUR

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2016. GODINI

Prilog 7: Dozvole izdane i realizirane u 2016.

R/Br	VRSTA DOZVOLE	BROJ IZDANIH DOZVOLA	IZDANO u 2016. u EUR	REALIZIRANO u 2016. u EUR
1	Izvozne dozvole - DI	34	3.841.789,90	3.250.789,90
2	Globalne dozvole - DG	5	NEOGRANIČENO	5.699.462,28
3	Dozvole za privremeni izvoz - DS	2	285.000,00	0,00
4	Opća izvozna dozvola - DO	2	3.533,90	3.533,90
	UKUPNO IZDANIH DOZVOLA U 2016.g.	43		8.953.786,08
5	Izvozne dozvole - DI - izdane u 2015. g. a realizirane u 2016.g.	2	1.098.635,59	471.918,26
6	Globalne dozvole - DG - izdane u 2015.g. a realizirane u 2016.g.	3	NEOGRANIČENO	20.472.803,61
7	Globalne dozvole - DG - izdane u 2014.g. a realizirane u 2016.g.	4	NEOGRANIČENO	1.284.264,45
	UKUPNO REALIZIRANO U 2016. godini u €			31.182.772,40